

Evženie Klanicová

Kapitoly z historie břevlavského muzejnictví

1928 - 1938

Počátky smysluplné muzejní práce ve městě Břevlavě spadají, na rozdíl od jiných míst našeho regionu, až do období po vzniku samostatného Československa. Ve zdejším národnostně rozrůzněném prostředí se snahy obyvatel zaměřily na posílení českosti, což se projevilo zejména v oblasti školství a v poměrně širokém spektru spolků. V roce 1878 začal působit učitelský spolek okresu břevlavského Komenský, o čtyři roky později čtenářský spolek Břetislav a v roce 1884 ženský vzdělávací spolek Libuše. Vedle toho zde byla založena Matice břevlavská, Křesťansko-katolický spolek žen a dívek v Břevlavě a Staré Břevlavě a v roce 1894 tělocvičná jednota Sokol.

U zrodu břevlavského muzejnictví stáli rovněž představitelé českého národního života, kteří se takto etablovali ještě před vznikem samostatného Československa. Avšak Muzejní a vlastivědný spolek Břevlav byl založen až v roce 1928. Navazuje na aktivity městské rady, která podporovala shromažďování sbírkových předmětů a archiválií vztahujících se nejen k vlastnímu městu, ale i okolním obcím. O významu a potřebě založení městského muzea svědčí mimo jiné dopisy Aloise Jirásky a prof. Antonína Vaška, adresované břevlavské městské radě ve věci městského muzea. Jsou to vlastně jedny z nemnoha dokumentů, které hovoří o zájmu tehdejší městské rady zřídit v Břevlavě muzeum.

Ustavující schůze muzejního odboru při osvětové besedě se konala 23. března 1928, první valná hromada samostatného Muzejního spolku se pak uskutečnila dne 16. října. Prvním předsedou se stal ing. Jan Noháč, místopředsedou ing. Rudolf Zaoral. Ve stanovách vydaných tiskárnou Vladimíra Chlady čteme, že: „Účelem spolku jest pátrati po veškerých znamenitostech kraje, zvláště pokud se týká Břevlavě a okolí, po památkách, historických starožitnostech, lidovém umění, průmyslu, přírodninách, je zachraňovati, sbírat i uschovávatí....“.

Jan Noháč, první předseda spolku, se sice narodil v Čechách, ale ve svých dvaceti letech začal působit jako učitel na Slovácku a usadil se zde natrvalo. Bohatých zážitků a poznatků o životě lidu použil při psaní četných povídek, jakož i ve svém stěžejním románovém díle „A ona zapoměla“. Ing. Rudolf Zaoral, místopředseda spolku, přišel do Břevlavě v roce 1911 jako odborník na problematiku meliorace a regulace vodních toků, starostou města byl zvolen 3. března 1938. R. Zaoral od počátku podporoval kulturní i sportovní život ve městě a muzejnímu spolku věnoval dlouholetou pozornost. Ještě ve vysokém věku projevoval stálý zájem o počínající archeologické výzkumy na Pohansku.

Z významných členů výboru muzejního spolku jmenujme MUDr. Františka Sovadinu, prvního českého lékaře v Břevlavě, který se stal v roce 1923 starostou obce, dále J. Holáška, J. Halíka, Fr. Mašíka, A. Čapku, J. Štancla, A. Becka, J. Cyprise, J. Housku (ředitel agr. banky) a O. Olejníka (ředitel městské spořitelny). Správci nabytých sbírkových předmětů byli dr. Marchfeld a učitel R. Kuba.

Muzejní a vlastivědný spolek v Břevlavě se kromě sbírkotvorné činnosti zaměřil od počátku také na pořádání přednášek, vlastivědných exkurzí a vydávání vlastního časopisu. Redaktorem a vydavatelem „Vlastivědného sborníku Břevlavská“ byl další zakládající člen spolku PhDr. Ladislav Hosák, přední moravský historik, působící ve dvacátých letech jako profesor břevlavského gymnázia. Po odchodu L. Hosáka z Břevlavě převzal redakci Jan Noháč. První číslo sborníku vyšlo nákladem 600 kusů.

Do sborníku přispívali kromě Ladislava Hosáka a Jana Noháče i Jan Cypris, K. Vyhlídal a další. Publikované příspěvky se zabývaly širokou tematikou historickou (např. články Jana Cyprise „Ze starých obecních protokolů“ a „Vývoj a vzrůst břeclavské stanice“, K. Vyhlídal „Kapitoly z nové hlohovecké kroniky“, Jana Noháče „Z archivu městečka Poštorné“), přírodovědnou (Jan Noháč - „Rybníkářství na Břeclavsku“) a národopisnou (J. Noháč - „Několik národních písních od Břeclavě“). V tzv. Knihovně Muzejního a vlastivědného spolku v Břeclavi byly postupně vydány knihy: Ivan Sabinov - „Za hlasem srdce“, T. G. Masaryk - „Moravo, Moravičko milá!“, Major Lev Ecker - „Slovácká brigáda“, Karel Vyhlídal - „Hlohovecká pamětní kniha z r. 1846“, Jan Noháč - „Slovácká svatba od Břeclavě“, Ladislav Hosák - „Lanžhotské katastry z let 1656 - 1788“, Ladislav Hosák - „Jan Urban z Domanína a jeho diarium. O vpádech bockajovců na Moravu L.P. 1605“. V roce 1932 vyšel spis J. Cyprise „Břeclav před válkou, za války a státního převratu“ a výbor rozhodl, že jej bude prodávat po 2,50 Kč.

Prvorepublikový spolek a jeho členové vykonali mnoho záslužné práce. Shromáždili ucelenou sbírku listinnou i věcnou, vydávali vlastní časopis, ale jedno se jim nepodařilo. Již od počátku činnosti spolku se jeho členové potýkali s problémem uložení sbírek. Byly jim sice přislíbeny prostory na zámku, ale celá záležitost se vlekla, proto se výbor rozhodl požádat školní radu o propůjčení místností v německé škole. Otázka umístění sbírek vlastně trápila členy spolku neustále. Přes časté prosby, žádosti a urgence se jí nepodařilo uspokojivě vyřešit a sbírky byly „rozstrkány“ na radnici, měšťanských školách, v knihovně i u jednotlivců.

3. února 1933 se konala 4. výroční valná hromada muzejního a vlastivědného spolku, z jejíhož jednání vyplynulo, že základní směrnice vytyčené při založení spolku jsou naplňovány. O rozšíření muzejních sbírek svědčí např. dary Fr. Mikeše a A. Holáskové, která spolku věnovala dřevorezbu sv. Jana Nepomuckého, sochu pocházející snad ze starého břeclavského kostela, dále umělecké kování truhly s důmyslným zámekem, formu na pečení trdelníků a pelest zdobenou intarzií. Přednosta stanice v Břeclavi A. Heřmánek obohatil muzeum darem - situačním plánem kopií kolejiště břeclavského nádraží z r. 1839. O dva roky později však byly nashromážděné předměty převedeny do majetku města. Nadšená i fundovaná práce členů, několikrát oceněná zemskou dotací, narážela přesto na nedostatek finančních prostředků a stále chyběly muzejní prostory. Po záboru v roce 1938 byli členové spolku i funkcionáři rozehnaní a sbírky ponechány bez jakéhokoliv zodpovědného správce na radnici.

1945 - 1963

Po skončení války se v Břeclavi znovu projevil snahy o založení muzea. Z iniciativy bratří Vladimíra a Jana Tichých z Poštorné byla svolána schůzka s úmyslem založit v Břeclavi nový muzejní spolek. 10. září 1946 se konala ustavující schůze Muzejního a vlastivědného spolku za účasti 17 osob. Předsedou byl zvolen ing. Rudolf Zaoral, místopředsedou Emilie Barančicová, jednatelem Jan Tichý, pokladníkem Oldřich Růžička, předsedou dozorčí rady Jan Štefan. Do výboru byli kooptováni i zástupci legionářů a Slováckého krúžku.

Prvním a hlavním úkolem představenstva bylo opět vyhledat a vyjednat prostory pro důstojné uložení, popřípadě prezentaci válek značně poškozených sbírek. Za tím účelem píše 11. září 1946 spolek místnímu národnímu výboru žádost o přidělení místností, o delegování městského zástupce do výboru a o svolení používat městského znaku na spolkovém razítku. Ze strany města byla žádost o přidělení místností na břeclavském zámku vyslyšena, ale pro nesouhlas Správy státních lesů se v roce 1946 nepodařilo místnosti získat, proto nemohla být zahájena intenzivnější sbírkotvorná činnost.

V roce 1947 se ze Zemského národního výboru vrátili neschválené stanovy s doporučením, aby poválečný spolek navázal na původní z r. 1928, neboť ten nebyl rozpuštěn a de jure trval. Proto se iniciátoři nového spolku obrátili na původní funkcionáře a na 19. února 1947 byla do Grandhotelu svolána řádná valná hromada. Schůzi za-

hájil ředitel Štancl jako nejstarší člen spolku a vylíčil jeho předválečnou historii. Obnovený muzejní a vlastivědný spolek si vytkl za cíl vybudovat muzeum, které by svými sbírkami reprezentovalo celé Slovácko. V provolání k občanům se členové spolku obraceli na širokou veřejnost, aby podpořila záslužnou věc a nabídla předměty pro muzeum. „Každá maličkost, každý střípek, starý kus nábytku znamená přínos ... Snad se někde povaluje dvouušák či baňka, bélešník nebo stářím chatrná malovaná truhla s přítruhlíkem. To patří do musea, kde by se cenily tyto věci jako památka na naše předky, jich umění, vynalézavost a trpělivost a hlavně láska, se kterou práci konali. Staré zápisy, cechovní truhly a pokladnice, to vše jsou museální věci. Naše děti a jich potomci budou mít tak uchováno to, co jinak propadne bezúčelné zkáze. Najde spolek spolupracovníky a sběratele?... Aby bylo možno vybudovat Podlužácké muzeum, hodné těch, kteří zde žili, žijí a žít budou do skonání světa.“

Předsedou byl opět jednomyslně zvolen ing. R. Zaoral, jednatelem J. Tichý, pokladníkem O. Růžička, kustodem V. Tichý, do výboru dále zvoleni J. Štancl, E. Barančicová, prof. Rezek, J. Tuhela, náhradní kustodi - J. Cypris, A. Vája a A. Unger. V říjnu 1947 byly muzeu pronajaty dvě místnosti v prvním poschodí břevclavském zámku a na náklad spolku byly provedeny opravy. Ovšem již za měsíc se situace opět zkomplikovala, národní výbor zakázal stěhování, neboť zde hodlal zřídit odbornou školu a náhradou slíbil bývalou židovskou školu, což výbor spolku nepovažoval za vhodné řešení. Spolkové sbírky byly stále uloženy v několika bednách v rodinné škole.

Usnesením rady břevclavského městského národního výboru bylo v roce 1948 zřízeno městské muzeum, které mělo v roce 1948 již svůj vlastní rozpočet ve výši 83 125,- Kčs. Od 1. ledna 1948 se stalo členem Svazu československých muzeí v Praze. Přes neúspěšné žádosti o místnosti na zámku a různé další návrhy a sliby ze strany města vyvíjel spolek jako „správce musea města Břeclavě“ takovou činnost, jako by muzeum existovalo. Předseda MNV Strachon ubezpečoval osobním dopisem členy spolku o tom, že si je vědom významu zřízení muzea pro město i okolí a že se bude snažit, aby (v té době již ne zámek, ale synagoga - pozn. autora) budova židovského templu mohla co nejdříve sloužit svému novému účelu. Vždy se však objevily jiné, důležitější starosti. Synagoga z návrhů vypadla a pozornost se již poněkolkrát upírala k břevclavskému zámku. Počátkem roku 1950 muzeum konečně zakotvilo na zámku. Prozatímní otevření muzea pro veřejnost ve dvou místnostech zámku se konalo 25. června 1950 v 10.00 hod. V zahajovací řeči zdůraznil předseda spolku ing. R. Zaoral důležitost muzea a jeho poslání ve městě. Muzeum bylo otevřeno vždy v neděli a ve všední den jen pro předem ohlášenou návštěvu. Slibný začátek však velmi záhy ustal kvůli tomu, že MNV vystěhoval muzeum ze zámku a nabízel naprosto nevhovující vlhké prostory.

V lednu 1951 přidělil MNV muzeu k užívání místnosti v domě na Tyršově ul. č. 9, které byly součástí bytu Arnošta Pochylého a nehodily se k bydlení. Byť přes opětovný úplný začátek se nálada ve spolku opět zvedla a členové se znovu zaměřili na akviziční činnost, naplňovali muzeum předměty a doufali. Jak pravil předseda spolku ing. Zaoral: „Nebude-li nám již nikdo klásti v naší práci překážek, dosáhneme vytouženého cíle, důstojného a stálého muzea v Břeclavi.“ Situace však, jak ukáže budoucnost, nebyla příhodná a jejich snahy a sny se neměly naplnit.

V průběhu své existence pořádal poválečný spolek četné vlastivědné exkurze, např. v r. 1949 na vykopávky do Starého Města, dále vycházku na Pohansko (již tehdy upozorňovali Státní archeologický ústav, že je nutno zahájit zde vykopávky, ale došlo k tomu oficiálně až o deset let později). Připravili návštěvu Dolních Věstonic, Podivína a Přítluk, kde v té době probíhal archeologický výzkum slovanského mohylového pohřebiště. Podnikli výlet na Velehrad a do Buchlovic a také do kraje Herbenova a bratří Mrštíků (Brumovice, Klobouky, Diváky, Židlochovice, Rajhrad).

V závěru výborových schůzí, které se konaly pravidelně každý měsíc, probíhaly rozpravy vždy k určitému tématu z obecných dějin i k různé problematice historického vývoje Břeclavi, některé referáty byly vydány tiskem. Kromě toho byly pořádány přednášky pro veřejnost, např. dr. Kunze „Význam národopisu“, skladatele J. Nečase „O funkci lidové písně“, dr. J. Poulika „Archeologické výzkumy na jižní Moravě“,

Ant. Zelnitía „Archeologické výzkumy ve Starém Městě“, Fr. Novotného „Život a dílo Fr. Palackého“ či spisovatele A. Kolka „Břeclav a Břeclavsko za vpádu bockajovců“. Zdařilá akce se uskutečnila u příležitosti 90. narozenin Petra Bezruče. O jeho životě a díle hovořil prof. Vilém Trávníček, o setkáních s milým „stařečkem“ rozprávěl bezručovský ilustrátor, malíř Ant. Fr. Stehlík ze Znojma, v hudebním programu vystoupil národopisný soubor pošty.

V průběhu r. 1949 navštívili předseda spolku ing. Zaoral a kustod A. Vája obce Lanžhot, Tvrdonice, Kostice, Týnec, Hrušky a Rakvice. Místním činovníkům vyložili záměr krajinického muzea v Břeclavi a setkali se s příznivým ohlasem a zájmem o věc. Obce jmenovaly do spolku své důvěrníky, kteří byli poučeni, jak přispívat v okruhu svých obcí k záchraně historických a národopisných cenností. Pro muzeum byly zakoupeny obrazy a římské mince, krojové součástky a výšivky darovala střední škola v Moravské Nové Vsi, vysokoškolský student M. Uher zvětšil pro muzeum obrazy husitských zbraní a pochodového útvaru husitského vojska. Muzeum vlastnilo např. Kroniku tureckou, tištěnou r. 1594, staré testamenty, vycpaniny ptáků aj. V rámci vlastní muzejní práce prováděli členové spolku katalogizaci předmětů, K. Krásenský uspořádal a inventoval zbraně, p. Baránková výšivky a kroje, dr. Marek keramiku, p. Nesvadba numismatickou sbírku, dr. Rezek ptactvo, J. Štefan obrazy, knihy a listinný materiál zaevidoval A. Vája. Zajistili archeologickou výstavku ve vestibulu nové radnice v Břeclavi, kterou instaloval Státní archeologický ústav v Brně a kterou za necelých čtrnáct dnů navštívilo 2796 osob.

Pod tlakem nepříznivé doby se spolek po třech letech rozešel. 22. prosince 1952 se v hotelu Grand konala likvidační valná hromada spolku. Bylo rozhodnuto o začlenění muzea i s inventářem do okresní osvětové besedy, aby, jak doufali, mohlo rozvíjet širší a mnohostrannou činnost v rámci lidové správy. Bylo provedeno hodnocení činnosti spolku i jednotlivých členů výboru a přesně evidována pokladní hotovost, výdaje i příjmy. Inventář muzea byl sestaven z 18 skupin, obsahoval 1354 položek a 2 208 kusů sbírkových předmětů. Muzeum tehdy sídlilo v budově dnešní knihovny a jako kustod stále působil Antonín Vája. Od roku 1961 až do zániku muzea byl správou sbírek pověřen Jan Kozel, který sídlil na záměčku Pohanska a přešel posléze jako archeolog do Vlastivědného muzea v Mikulově.

O aktivitě spolku při Okresním domu osvěty v Břeclavi svědčí vedle rozrůstajících se sbírek a četných přednášek i vydávání vlastního časopisu pod názvem Zprávy muzejního a vlastivědného spolku. Zprávy se staly významnou platformou pro zveřejňování statí různorodé tematiky. V každém čísle byl publikován úvodní stěžejní příspěvek, po něm následovaly další kratší informace z nejrůznějších oborů a na závěr jakýsi kalendář akcí a informací ze života spolku. Např. v prvních zprávách z r. 1958 dr. Joža Dostál zdokumentoval malovaná žudra na Podluží s podrobným popisem, kratšími články přispěli prof. Pavel Holobrádek „Mamutí stromy“ a ing. R. Zaoral „Akropole na Dyji u Břeclavi“ (o prvních sondážích na Pohansku). V dalším čísle čteme o jarním příletu prvních tažných ptáků k lednickým rybníkům od dr. Emila M. Hachlera, Jožo Mikulíč popisuje ohlasy jihomoravské krajiny v básních Petra Bezruče a jeho vztah ke zdejší oblasti. Jan Cypris publikoval v několika pokračováních souhrnné informace o břeclavském okrese z hlediska historie, demografie, geografie i hospodářství. Ze zpráv roku 1959 vzpomeňme příspěvek ing. Ladislava Hůsky o sběratelích podlužáckých písní, jemuž je v tomtéž čísle věnován i nekrolog z pera dr. K. Klusáka. F. M. Žampach, rajhradský archivář, zpracoval historii železniční dráhy Břeclav - Brno za sto dvacet let její existence.

Po zahájení archeologických výzkumů a zpřístupnění Pohanska se kroužek ujal organizace návštěv a výkladů o lokalitě a pořádání přednášek a besed s tehdejšími vedoucími výzkumu prof. Františkem Kalouskem, řadu přednášek v Břeclavi a okolí uskutečnil v roce 1959 i tehdejší ředitel břeclavské jedenáctileky Jaroslav Školl. S postupem archeologických prací na Pohansku se opět dostávala do popředí otázka vhodnějšího umístění Okresního muzea v Břeclavi, kde by byly uloženy i předměty z výzkumů na Pohansku. Kromě toho prováděli členové spolku výzkumy na známé archeologické lokalitě Štoglova jáma v Poštorné.

V roce 1961 došlo v oblasti muzejnictví ke změnám. K 30. září 1961 bylo třeba provést inventury veškerého majetku a sbírek a předat muzeum k téměř datu do správy města. Ale již v roce 1962 se městské muzeum znovu stalo článkem v síti okresních muzeí a řídilo se plánem rozvoje muzejní práce, který vypracovalo mikulovské muzeum, pověřené okresní funkcí. Dle administrativní dohody, přiložené k zápisu o předání muzea, vyplývá následující: sbírka zbraní obsahovala 209 kusů, sbírka přírodovědecká (zoologická a entomologická) 50 kusů, sbírka numismatická (plakety, významnání) celkem 962 kusů, sbírka archeologická celkem 160 kusů, sbírka národopisná (kroje, keramika, výšivky, obrázky, nábytek) 357 kusů, celkem tedy čítala sbírka 1 738 položek, oceněných hodnotou 38 300,- Kčs. Knihovna včetně starých tisků obsahovala 510 svazků v hodnotě 17 300,- Kčs.

1. ledna 1962 vstoupil v platnost Organizační řád „Archeologického muzea v Břeclavi - Pohansku“, jehož součástí se stalo Městské muzeum v Břeclavi na Tyršově ulici. Na jeho základě muzeum vyvíjelo činnost v souladu s plánem sítě muzeí a galerií na území okresu Břeclav. Kromě základních muzejních aktivit mělo muzeum jako středisko muzejní archeologické práce poskytovat odbornou a poradenskou pomoc muzeím v Mikulově a v Kloboukách. Koncem téhož roku bylo břeclavské muzeum administrativně zrušeno a jako jediné bylo na okrese Břeclav budováno tehdejší Vlastivědné muzeum v Mikulově.

1983 - 1995

Zánik Městského muzea v Břeclavi umrtvil muzejní aktivity na dvě desetiletí. Až v roce 1983 vznikl z popudu MěNV v Břeclavi Vlastivědný kroužek při DK ROH, jehož ustavující schůze se konala symbolicky 18. května v Mezinárodní den muzeí. Jeho účelem bylo sdružovat zájemce o historii města Břeclavi a Podluží, pořádat přednášky a zájezdy, věnovat se publikační činnosti. Kroužek nebyl samostatným právním subjektem, jeho zřizovatelem se stal Dům kultury ROH, který jej rovněž navenek zastupoval. Zřizovatel také řídil činnost kroužku, prováděl hodnocení, schvaloval roční plán činnosti a zajišťoval metodickou pomoc. Členy výboru jmenoval ředitel DK s přihlédnutím k jejich osobním vlastnostem. Předsedou spolku byl dr. Miroslav Kadaňka, jednatelem ing. Jaroslav Zika, hospodářem Petr Jelínek.

Založení kroužku souviselo s faktem, že MěNV v Břeclavi počítal s generální opravou břeclavského zámku, v jehož prostorách měla najít své místo i muzejní expozice, zaměřená na dějiny města a národopis Podluží. Spolu s mikulovským muzeem prováděli členové sběr předmětů a dokladů o historii města pro plánovanou muzejní expozici. V září 1983 provedli členové vlastivědného kroužku při domu kultury orientační průzkum týkající se loutek a loutkařů v Břeclavi a navštívili také starého loutkaře pana Flachsů. 8. prosince 1983 se uskutečnila přednáška dr. Miroslavy Ludvikové z Etnografického ústavu v Brně na téma „Starobřeclavský kraj“ i s ukázkami a hudebním doprovodem souboru Břeclavan. Ještě v závěru roku se ve výstavních prostorách domu kultury otevřely pomyslné brány výstavy pod názvem „Z historie Břeclavi“ - výstava předmětů ze sběrů členů vlastivědného kroužku, na níž se podíleli prom. hist. M. Kotrčová, ing. J. Zika a výtvarník T. Janda. Po několika desítkách let si touto výstavou Břeclaváci připomenuli historii města i život a tvorbu lidu Podluží.

V roce 1984 uspořádal Vlastivědný kroužek při DK ROH ve spolupráci s divadelním oddělením Moravského muzea v Brně výstavu „Historie a současnost loutkářství v Břeclavi“, libreto zpracovali prom. hist. M. Kotrčová a ing. J. Zika. Vernisáž se uskutečnila v úterý 8. května 1984 ve výstavní síni DK ROH, výstavu uvedl PhDr. František Pavlíček a v hudebním programu vystoupili učitelé LŠU Břeclav. Téma výstavy bylo doporučeno národním výborem jako příspěvek Břeclavi k oslavám 100. výročí založení Národního divadla v Praze. Kroužek zajistil také přednášky Josefa Ungera „Tajemství mušovského kostela“ a J. Orla na téma „Výtvarný cit lidu Podluží“. Činnost kroužku však narážela na určité překážky, nebyla soustavná a poté, co ztratila prostory pro uložení sbírek v břeclavském domě kultury, téměř zcela ustala.

Břeclav byla po dlouhou dobu jedním z mála okresních měst, které nemělo muzeum či alespoň stálou expozici zachycující historický vývoj města, včetně jevů pro zdejší oblast typických, chyběly rovněž vhodné prostory pro pořádání galerijních výstav. Jen stěží bylo lze v takovém prostředí vytvářet vztahy k tradicím, lidové tvorbě a prostředí, v němž se odvíjí život nás všech.

Nová společenská situace v naší zemi přivedila obrat i v oblasti břeclovského muzejnictví. Koncem roku 1992 byl pod záštitou Městského úřadu v Břeclavi ustanoven Muzejní spolek s cílem obnovit tradice muzejní práce a postavit ji na pevný základ vybudováním městského muzea. Došlo tak vlastně k naplnění snah několika generací vlastivědných pracovníků. Muzejní spolek zorganizoval několik přednášek, zájezd do Mikulčic a dvě národopisné výstavy ze sbírek Regionálního muzea v Mikulově, vydal Zpravodaj Muzejního spolku a soustředil se na výkup předmětů pro budoucí muzeum. Muzeum bylo založeno počátkem roku 1995 a od 1. dubna téhož roku začalo postupně naplňovat základní muzejní funkce v oblasti národopisu, archeologie a historie. Kromě sbírkotvorné a tezaurační činnosti byla a dosud je věnována velká pozornost výstavám muzejního a galerijního typu, které instituci nejvíce zviditelňují v očích veřejnosti. Současné výstavní sály nejsou příliš vhodné pro expoziční záměry. Budoucím záměrem městského muzea a galerie je přenést výstavu výtvarného umění do opraveného židovského templu a v hlavní budově vytvořit národopisnou expozici. V dohledné době však lze počítat pouze s jednou stálou expozicí. Ta bude umístěna v rekonstruovaném zámečku na Pohansku a bude věnována nálezům a výsledkům archeologických výzkumů jednoho z nejvýznamnějších slovanských hradisek u nás. Doufáme, že se tento úkol podaří vbrzku splnit, abychom mohli důstojně vzpomenout čtyřicátého výročí zahájení systematických odkryvů velkomoravského centra Břeclav - Pohansko.

Prameny:

1. Vlastivědný sborník Břeclavska, v němž byla věnována pozornost činnosti spolku
2. Zprávy muzejního a vlastivědného spolku při ODO
3. Zápis z schůzí poválečného spolku, uložené ve Státním okresním archivu Břeclav se sídlem v Mikulově.